

352

KÖLÖNLETESI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 10 kor.
 Negyedévre — — — 4 „
 Helyben házhoz kordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 „
 Védőkbe postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 8.
 A szerkesztőség kérésre közléseket
 vagy megőrzése nem vállalja.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 20.

Andrássy.

Annak a nemzeti küzdelemnek, melyet alkotmánya védelmére az egész ország folytatott, egyik legerősebb bajnoka gróf Andrássy Gyula volt. Ha ő nem állott volna a küzdők sorába, meglehet, hogy még most is a régi rendszer folytatná romboló munkáját. Az ő kiválása a szabadelvűpártból döntötte véglegesen össze a régi rendszert s temette romjai alá a Tisza-Fejérvári regimét.

Andrássy kiválásának döntő hatása volt az ország gondolkodására nézve. Mintha ez ébresztette volna fel az embereket a politikai fasultság és közönyös-ségből. Erezte mindenki, hogy kiválóan nagyok kényszerítette erre Andrássyt. Hogy ő, ki még nem rég oly hévvel hirdette a 67-iki kiegyezéssel szemben »a ridegségig menő konzervativizmust«, ott hagyja a 67-es szabadelvűpártot és fegyverbarátságot köt a 48-asokkal. Bizony nagy oka volt erre Andrássy-nak. Ezzel mentette meg a magyar alkotmányt. A magyar nemzeti politikának ez erőssége tartotta politikai beszámolóját Kassán. Lélekemelő és határtalan volt az a lelkesedés, melylyel ez a kuruc város Andrássyt fogadta. Mi nem tulajdonítunk valami különös fontosságot a politikai ünnepeltetéseknek. De ez az ünnepeltetés

jellemző volt, midőn egy hamisítatlan kuruc város határtalan lelkesedéssel és elismeréssel adózott egy 67-es politikusknak. Andrássy programbeszédjében kifejtette, hogy miként a többi politikai pártok, ő is tartotta elveit s csupán az alkotmány megmentése és megszilárdítása végett egyesültek.

Midőn gróf Andrássy fegyver-barátságot kötött a függetlenségiakkal: akkor ő a 48-erejével akarta a 67-iki alap nemzeti tartalmát megmenteni. Mert ő most is rendületlenül bizik atyja nagy művének, a 67-iki kiegyezésnek erejében. Ő most hirdeti, hogy ez alap nem zárja ki a magyar nemzeti politikát és kormányzást. És miként hirdeti ezt, úgy is cselekszik. Hiszen a nemzeti kormányzásnak kevés fontosabb teendője van, mint a mire ő vállalkozott: az alkotmány biztosítékainak megszilárdítása és a választási reform keresztülvitele.

Nagy megnyugtató az országra, hogy az alkotmány biztosítékainak megszilárdítása az ő puritán és hazafias kezeibe van letéve. Az ő kezei között e biztosítékok közül egy sem fog elveszni, egy sem fog erejében halványulni. Megnyugvással hallottuk programbeszédéből a választási reformra vonatkozólag, hogy feltétlenül meg fogja óvni az állam nemzeti jellegét.

A kassai választók lelkes helyesléssel fogadták képviselőjük minden politikai kijelentését. Az az éljenzés, mely

beszédje végén felhangzott, csak azzal volt összehasonlítható, mivel ez a derék kuruc város volt képviselőjének Beöthy Ákosnak szavait fogadta mindenkor. Beöthy is, miként Andrássy 67-es politikus volt.

Jellemző e kuruc városra e két 67-es politikus iránt tanúsított 'elkesedése és ragaszkodása. Mintha utmulatás volna arra nézve, hogy nem abban látja és érzi a kuruc szellemet, hogy minél öblösebb szájjal hazafias frázisokat hangoztassunk: hanem érzi a kuruc szellemet azokban a politikai cselekedetekben, melyek a nemzeti kormányzás útját egyengetik és szilárdítják meg. Hogy e nemzetmentő, hazafias cselekedet munkásai a 48-as, vagy 67-es alapon állanak: ez nem hozta zavarba a legkurucabb magyar várost a múltban sem, s nem hozta zavarba — mint a kassai lelkes üneplésből láttuk — a jelenben sem.

Wekerle Bécsben. Wekerle Sándor miniszterelnök szombaton utazik Bécsbe, ahol elnökölni fog a középeurópai gazdasági egyesületek szövetségének kongresszusán. Wekerle bécsi tartózkodása alatt érintkezésbe lép Beck osztrák miniszterelnökkel is az őszi delegációs ülés idejének megállapítása céljából.

Minisztertanács. Mint fővárosi tudósítók jelenti, ma délelőtt 10 órakor minisztertanács volt, mely délután 1 óráig tartott. A

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Expedíció a Holdba.

Egy éjszaka a Holdba. — Ypsz — A marsbeli turista.
 — Az acaei billikon. — Ábránd.

Hold, Uj Munkács 1. I—16.

III

Itt ülök a sátram tövében. Elöttem egy jókora messzelátó. Ma éjjel én vagyok az »inspekciós« és Angró.

Gyönyörű szép Földvilágos est. Nó igen! — hiszen az éjtéli fényt itt mi úgy kapjuk a Földtől mint a Föld a Holdtól. Azzal a különbséggel, hogy miután a Föld jóval nagyobb mint a Hold, este is oly erős a világitás, hogy a mellett írom e szerény sorokat.

A Holdon minden csendes. Hanem nem lesz ez mindig így. Majd ha egyszer az újságírók itt is elkezdik munkájukat fogadom lesz itt nagyobb mozgalom, mint odalent a Földön.

De most pardon egy pillanatra. Segítnem kell Habakuknak, utnak indul Hektorral a Marsba.

Igy na. Most már rendben vagyunk.

Még látom a gyorsan száguldó »Vilám«-ot... most el tűnt a szemem elől... a messzelátón egy csekélyke tekete pont... most már az sincs sehoh... Nem első utjok a Marsba. A második.

De hadd kezdjem előlről.

Utolsó levelem óta kóboroltunk a kopár sziklákon. Enni valónk hamar elfogyott, szerencsére fedeztünk fel tápanyagot. A Holdat borító törmelékréteg alatt olyanforma anyagot találtunk, mint a minő a Földön a napraforgó Korongfelületen kocsonya nemű, mag alaku puha mézgával élünk most. Van még ugyan a haznáról hozott kivonat konzervekből még pár dobozunk, de azt utazásokra tettük el s azt olyankor esszük, a mikor elfog — a honvágy.

Hiába fordultunk akár merre, sehoh sem láttunk semmi különösöt, valami rendkívül satnya növényi rostokat láttunk ugyan, de semmirc sem használhattuk.

Hanem az ásványország — az mesés. Arany, ezüst, erek a Hold felső rétegén húzódnak végig. Gyémánt, zefir, opál töméntelen sok. Persze nem hordtunk magunkkal választóvizet, kénsavat királyvizet s így nem tudjuk konstatálni, hogy fölfedezett kincseink valódiak e vagy pedig olyanok, a minőket a Föld Nagyváradnak nevezett városában a Gyémánt királyban s jelenleg a Czillér Imre kirakatában láttunk, mielőtt ide jöttünk volna.

Van itt több olyan ásványfaj, a melyekről a földieknek hatvány fogalmuk sincs. Különösen az általunk »Jpsz« nek nevezett némileg a higanyhoz hasonló anyag a legérdekesebb. Sajátságos valami. Ize kissé pikáns s ha az ember megnyelja, a nyelve a szájüregben önkénytelenül mancsicsozik. Szaga van, olyan forma, mint az »ideál« parfümnek, csak hogy szaglás után az orr egy centiméterre leereszkedik,

majd a gyönyör élvezete után összehúzódik. (Ebből küldünk pár adagot néhány váradi embernek.) Tapintata olyan, mint a macska nyelvének. Érdes és meleg. S még az ember hozzá ér, addig valami olyan villamos áram féle kering testének minden részében. Színét nem lehet megállapítani mert színjátzó. Olyan színeket is mutat, a minőt a földön nem lehet látni. Ha az ember figyelmesen hallgat, halk pszpszpsz elést hall. Ezért kereszteltük el »Jpsz«-nek.

Ebből az ypszból Melus a zsebébe dugott egy darabot. Hát ez valami volt. A szeme körforgást végzett, a haja ide-oda hajlott, a nyelve ki s be járt a szájában, az orra úgy járt mint egy óra inga, kezei lábai táncra perdültek sajátos hangokat hallatott. hol fehér volt, hol piros, hol meg kupi kék — mi nem tudtuk elképzelni mi baja. Hektor elszaladt a sátorba hogy elhozza a magukkal hozott kényszer zubonyt, mire azonban visszatért, nem volt szükség reá, mert Melus kidobta a zsebéből az ypszilont s kénykedései, testrészei visszanyerték normális képességeiket.

Azóta nem igen merünk hozzá nyulni. Ebből azonban minden áron küldeni fogunk a nagyvárad kiállításra is.

Majd csak találtunk rá módot, miként csomagoljuk el s miként juttattuk a város-igetbe. Addig is azonban előre is hálás köszönettel ezuton kérem a Gazdasági Egyesület titkárat Weingärtner urat, hogy a pavillonok valamelyikében a kiállítandó s általunk a Hold-

minisztertanács még nem foglalkozhatott az 1907. évi állami költségvetés összeállításával, mert még egyes miniszterek nem készültek el a tárcájukat illető költségvetéssel. Azért a jövő hét végére külön összehívják a minisztereket tanácskozássra, melynek egyetlen tárgya az 1907. évre szóló költségvetés megállapítása lesz.

Megtámadott mandátum. A kolozsvári I. kerület képviselőjévé tudvalevőleg *Kecskeméthy Istvánt* egy szótöbbséggel választották meg, azt is az elnök szavazata révén. A kisebbségben maradt Böhöm-párt ma adta be a választás ellen a petíciót a kuriánál, melyben kéri, hogy 7 szavazat megsemmisítésével Böhöm Mihályt jelentse ki a kuria megválasztott képviselőnek.

A mezőgazdasági kiállítás.

A tegnapi vihar nagyon megzavarta a nagyváradi mezőgazdasági kiállítást. Az iszonyu zápor a kiállítás díszítéseiben tett kárt; a lobogó-árbcok közül többet kidöntött s a víz elöntötte az utakat, virágágyakat. Természetesen a kiállítás látogatottságát is teljesen tönkretette az abnormis idő. Délután a huszárcsapatok és igen kis számú közönség volt a kiállítás területén. Csak itt-ott volt néhány látogató.

A kiállított szarvasmarhák és sertések egy részét éppen a gyér látogatottság miatt, már tegnap délután elszállították.

A baromfi kiállítás tegnap még egy hatyruval és több igen szép baromfi példánnyal gyarapodott. Ez az osztály a kiállítás végéig lesz nyitva, de a jury a bírálatot már tegnap megtartotta.

Most már az összes kiállított tárgyak és állatok felett meghozta a jury ítéletét.

Mint már említettük, az első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t. gőzeke-szántása szerdáról a kedvezőtlen idő miatt elmaradt, s az holnap,

szombaton egész nap lesz, bemutatva a Fácánosban.

Ugyancsak holnap, szombaton érdekes látóival lesz a kiállítás területén. Reiter, a kolozsvári gazdasági akadémia tanára egy állami gyümölcs aszalógép működését mutatja be.

Kitüntetett kiállítók.

Tegnap a jury befejezte működését, a baromfi-kiállítás bírálatával.

A jury ítélete a következő:

Ludaknál:

Tiszteletdíj Reiter Oszkár nagybecskereki főkapitány.

Elismerő oklevelek: Wolf Dezső (Huszt), Kóti Lajos (O-Homorog), Csanak Jenőné (M.-Peterd), Bagoly Sándor (Petrósz), Niederhauserné Z.-Tera (Szinitye), Busa Ádámné (Orvényszög).

Bronz pulykánál:

Aranyérem Liptay Béláné (Kis-Várda).
Elismerő oklevél Pisny Istvánné (Battyonya).

Tyukoknál:

Állami aranyérem Madarász Gézánné (Bököny pusztá).

Elismerő oklevél Csehi gazdaság, Jászkenyegyei gazd. egyesület, Seifert Gusztáv (Brassó), gr. Teleky László Gyula (Kendi Lóna), id. Erdei József (Szatmár), Bagdy Sándor (Petrósz) az elismerő oklevél kivül még 40 korona, — Csorba Györgyné (Hahinbán).

Nyulaknál:

Egyleti ezüstérem: Hajós Emil (Szentmártonkátán).
Elismerő oklevél Ludvigh Lajos (Pozsony), Andrássovsky János (Nagykörös), Gyémánt Elek (Andacs).

Galamboknál:

Elismerő oklevelek: Balogh János (Nagyszalonta), Hüse János (Debrecen), Vittkay Imréné (Budapest), Kottány Imre (Nagyvárad), Géher Pál (Nagyvárad).

Kacsáknál:

Tiszteletdíj: Lászlószky Kálmánné (Eöszállás).

Elismerő oklevelek: Szolnokmegyei gazd. egyesület, Sz. Tréger Albert (Csegöld), Imrik László (Össi p.), Busa Adám (Pusztá-Örvényszög), Lada Imréné (Kövár-Hosszufalu), Fancsovits Mátyásné (Pusztá-Basa).

Tyukoknál:

1. díj. 100 kor. és díszoklevél Berkes Pál (Kolozsvár).

Elismerő oklevél és 100 kor.: Bauer Károly (Szekelyhid).

Malatinszky Lajos (Leányság) bronzérem és elismerő oklevél.

Mészáros Antal (Karcag) 40 kor. és elismerő oklevél.

Hirn Sámuel (Tapió Györgye) 30 kor. és elismerő oklevél.

Elismerő oklevelek: Forster Sándor (B.-Diószeg), Szilágyi Ferencné (Kendi-Lóna), Nagy Elekné (Lippa), Bauer Károly (Szekelyhid), Hay Jolán (Abony), Palóczy Horváth Istvánné (Orkény), Sinkó György (Választ), Benedikty Józsefné (Vajda-Hunyad), gr. Teleky László Gyula (Kendi-Lóna), Grandpier Lajos (Kolozsvár), Hulek Zsuzsanna (Kolozsvár), Chivist Géza (Bohuszlavesz), gr. Majláth Józsefné (Perbenyik), Korbuly Aladár (Tapió-Bicske), dr. Takács Gusztáv (Szarvas), Gajzágó Jenőné, (Pta-Turpásztó), Jovanovics Gyula (Antalfalva), gr. Teleky László Gyula (Kendi-Lóna), Pisny Istvánné (Battyonya).

Gépek, eszközökért.

Elismerő oklevelek: Predmerszky József és Schmidt József.

Rendelések.

A kiállított tárgyak iránti elismerést jelzi az a tömeges rendelés is, amelyet a látogatók eszközölnek. Többek közt *Friedl és Főrös* cégtől legutóbb Tokióka rendeltek meg nagyobb szállítmányt. Más cégek is több megrendelést kaptak.

ból a helyszínére szállítandó ypszilonnak mint a féle speciális, a Földön sohasem látott különlegességnek helyet szorítani kegyeskedjék.

A részlet kérdéseket következő alkalommal fogjuk megállapítani.

*

... A mint fölfedezésekben utaztunk, egyszerre csak valami hatalmas kétlábu pottyán élénk. Olyan formán, a hogyan azt Tót Elek Cyráno de Bergerac — egyik jelenetében, markirozza.

Tetszik tudni ki volt? Egy turista. Igen egy eleven turista a Marsból. Ezek aztán gascogni legények! Micsoda termet és micsoda merészség!!!

Bönöknél a Földön (azért nem mondom, hogy nálunk, mert mi már ide való illetőségűek vagyunk) az alpesi csúcokat is alig egy-két ember mászkálta meg, míg ezek a marsi turisták csak úgy potyognak egyik bolygóról a másikra.

Folyékonyan beszélt magyarul. Persze magyaros vendégszeretettel fogadtuk. Bevezettük otthonunkba s eltársalogtunk.

— Kedves Kollega ur, kérdém én volt-e már a Földön?

— Nem én. De jól ismerem. Fölötte sé táltam egy nehányszor, de oda csak azoknak a turistáknak volna alapjuk menni, a kít az emberek archeológiájával foglalkoznak. En pedig előre kutatok nem pedig hátra. A lélek archeológiából tanultam, hogy a Földön lakóknak csak a aestheticában van némi jártasságuk, egyéb tudományokból pedig a legcsekélyebb

elemi ismeretekkel is alig rendelkeznek. Szerveik közül különösen a gyomrok van rendellenesen kifejlődve. Háromszor és tókbször is esznek naponként. Én ezt nyolcvan évvel ezelőtt tanultam. Önök, mint mondják onnan jöttek, mi újság ottan?

— Sok sok újság de azoknak fele hazugság.

— Na barátom meglátszik, hogy önök földiek.

— ?

— Igen. Szeretne sokat mondani. Otthon a speciál klubban a kezembe akad néha a Föld, leghatalmasabb sajtó organumainak egyike a Times Micsodaféle munka. De látom önök merészebbek, Önök már a mi nyomdokainkon haladnak. Az a körülmény, hogy kitértek turisztikai konzervatívizmusokból nagygyá, erősekké a Marsbeliek barátságára méltókká teszi önöket. Ezennel legyen szertencsém a Marsba.

Szerénykedve fogaduk a kegyes kitüntetést s meg ígértük, hogy tesszük tiszteletünket.

Kérésünkre nálunk töltött pár napot. Akkor Hektorral és Habakukkal a mi mesés Villámunkon (ő úgy nevezte, hogy rozoga, tókéletlen tákolmány) utnak indultak. — a Marsba.

Epedve vártuk őket vissza, két napig időztek ottan. Három napja, hogy itthon vannak.

— ?

— De kérem ne tessék érte nyaggatni, magam sem tudok még egy kukkot sem arról, hogy mit láttak a Marson. Mondom három napja érkeztek haza, de meglepetésük még

mindig oly nagy foku, hogy még mindig nem birnak szóhoz jutni.

Ha kérdezzük ötolnek-hatolnak. Ma pedig fölcsoomagolták megint a Villámot s neki vág-tak a marsnak.

A jó Ég meg tudja, hogy mikor kerekednek ismét haza.

Mi reményteljesen nézünk a jövő elé. (Akárcsak Somogyi a közelgő szezzn elé) Annyi bizonyos, hogyha ezek a meglepetésből fölocsudnak beszélni fognak végtelen sokat. Mi addig elé azon törjük a fejünket, hogy a Holdat a budapesti Sebők cég gyorsajtó irrodájával összekapcsoljuk.

Amikor ezek marsbeli utjokból haza térnek, mindjárt az első mukkanás után állítjuk a a telefonhoz, hogy a mivel nekünk beszámolnak, azt odalent a gyors sajtó irodában azonnal stenografálják.

Ezzel kapcsolatba kérem Szerkesztő Urat, legyen olyan jó kiváló stenografikusainak egyike által hirdettessen pályázatot egy tucat gyors író állásra. Nagyváradi újságírók előnyben részesülnek.

A propo!

Expedicionk egyik tagja párnappal ezelőtt csak nem kiszendetett. Az éghajlat, levegő ártott neki. Amolyan tengeri betegségféle holdiánert kapott. Éppen akkor volt az, mikor a mnrbeli turista akinek ilyen a névjegye

A kiegyezési tárgyalások. Bécsből jelentik: Ma délelőtt 10 órakor a magyar és osztrák szakbizottságok folytatták a kiegyezés dolgában értekezletüket az osztrák miniszterelnöki palotában.

Az értekezleten a bizottsági tagok teljes számmal vettek részt. Mivel szó került a fegyverszüneti adók reformjáról is a mai értekezleten, Bernátszky pénzügyi osztályfőnök is részt vett a tanácskozáson.

A mai értekezlettel a tanácskozások fonala egy időre megszakad. A magyar bizottság tagjai, kivéve azokat, akik a holnapi állandó vámkonferencián részt vesznek, még ma este visszautaztak Budapestre.

Előfizetési felhívás.

Uj évnegyed küszöbén állunk. Tizenkét esztendő múltunk folyamán a fejünk fölött elsuhant éveknek soha egyetlen egy szakát sem köszöntöttük annyira bizalomteljesen s a becsületes küzdelem munkasikerének oly erősítő öntudatával, mint ezt a mostani évnegyedet. A pozitív alkotások korszaka következett el a liberális éra jogfeladó kormányzata után. Az alkotó munka sikerében osztozni kell Magyarországon keresztény közvéleményének is.

A nemzetek sorsát intéző Gondviselés, a magyarok Istene próbára tette a mi hűségünket s most a megaláztatások után lélekben megjutalmazta mindazokat, a kik a közélet különböző csatasoraiban megállották helyüket. Mi tollal küzdöttünk s hogy jó harcot harcoltunk nemcsak közönségünk ragaszkodása s kivált az újkorszak örömnappjaiban megnyilatkozó szimpátiája igazolja, hanem a közéletnek, főként a keresztény megújulás veszélyes munkálkodásával előkészített hatalmas etikai nivó emelkedése első sorban. A mi zászlónkat lobogtatják ma a közélet méltó, igazi vezérei s akik a fórumon dominálnak, azokat az elveket hirdetik, a melyekért a mi sajtónk munkáit valaha tömlőre vetették az igazság hóhérai.

Változott az idők járása. Mi azonban a régiak vagyunk. Lapunk csonkítatlan egészében az, ami tizenegy esztendőn keresztül volt. Valljuk, amit *Prohászka Ottokár székesfejérvári püspök* ajkáról is hallottunk legutóbb, hogy nekünk a sajtó nem üzérkedő vállalkozás, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missiót lelkünk egész idealizmusával; legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Zászlónk a Máriás-lobogó, rajta a kereszt s a keresztben tulipánkoszoru.

Fegyvereink a régiak. Nyílt sisakkal küzdünk, a *tisztességes sajtó harcmórában*. Szencziókat nem bajhászunk. Pletykákban nem utazunk. Személykultust nem üzünk. Sem mások hűségát nem kamatoztatjuk, sem mások gyöngéiből hasznot nem huzunk. Elszánt harcunkban joggal számítunk a becsületes, hithű, hazafias katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására*.

Felhívjuk előfizetőink figyelmét ehelyütt is arra a kedves meglepetésre, melyben a Tiszántul Naptárával lapunk minden előfizetőjét karácsonyra részesíteni fogjuk, még azokat is akik csak most az utolsó évnegyedben lépnek előfizetőink sorába. A Tiszántul Naptára nemes és kedves szórakozást fog nyújtani szépirodalmi részében előfizetőinknek, hasznos tájékoztató lesz és összefoglaló tárgyilagos történetét adja az 1906-ik év mozgalmainak és eseményeinek.

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek, valamint az esetleges hátralékok beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben hához hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

A katolikus nagygyűlés.

A jövő hét eleje a katolikus nagygyűlésé, A kongresszus vezetősége már összeállította a részletes programot s ebből kitűnik, hogy az ideai kath. nagygyűlés valóban impozáns és tartalmas lesz, méltó folytatása az előzőeknek.

Vasárnap, 23-án d. u. 4 órakor kezdődik a kongresszus eukarisztikus körmenettel, este 7 órakor pedig a ker. szociális szövetség tartja nagygyűlését. Fél 8-kor a Kath. Ifjak Köre estélyt tart. Hétfőn d. e. Veni Sancte és megnyitó ülés, d. u. fél 3-kor a 3 szakosztály, a köznevelődési, hitbuzgalmi és szociális szakosztály működése. 5 órakor lesz az első nyilvános ülés, este hangverseny. Kedden d. e. keresztény szövetkezeti kongresszus és a szakosztályok ülése, délután fél 3—5-ig az orsz. Pázmány Egyesület közgyűlése, dr. *Prohászka Ottokár* elnöklete alatt, ugyanakkor hittanárköre értekezlete. 5 órakor II. nyilvános ülés, melyen dr. *Prohászka Ottokár* »uri és női divatmorál« címmel tart előadást. Szerdán döntenek a határozati javaslatok felett s ugyanakkor lesz a III. nyilvános záróülés, melyen *Radnay Farkas* püspök tartja az utolsó előadást. Délben társasbéd, d. u. tanulmányi kiállítás a MAV gépgyárba vagy pedig Gödöllőre.

Nagyváradról a Kath. Kör kiküldöttjeiként *Palotay László* prelátnak és dr. *Hoványi Gyula* jogtanár szerepelnek, míg előadóként Nagyváradról dr. *Krüger Aladár* fog fellépni. Ismerőseink közül a már említettek kivül előadást tartanak még *Várossy Gyula*, gr. *Zichy Nándor*, gr. *Zichy Aladár*, *Rakovszky István*, *Molnár János*, gr. *Mailáth József*, gr. *Zichy János*, *Görcsöni Dénes*, gr. *Vay Péter*, dr. *Molnár István* stb.

TÁJÉKOZTÓ.

Szept. 15—23. Kiállítás Nagyváradon.

Szept. 23. A kiállítás bezárása.

Szept. 23—26. A VI. kath. nagygyűlés Budapesten

* **Kossuth Lajos munkái.** Kossuth Lajos munkáit a Korvin Mátyás könyvkereskedő részvénytársaság összegyűjtötte és most ki fogja adni. Az egész mű 15 kötetből áll. A fenti cég tegnap ajánlatot adott be a városhoz, hogy a művet a város szerezzze meg a törvényhatóság részére. Az ajánlattal legközelebb fog foglalkozni a tanács.

* **Vizsgálat a szociológusok ellen.** Még élénk emlékeztetésben van mindenkinek az a kis vihar, amely a Társadalomtudományi Társaság oszlopait megrázta. A Társaság, ugyanis, választmányi tagjai közé megválasztotta *Kristóffy Józsefet* is. Ez arra bírta az elnököt, *Andrássy Gyulát*, hogy lemondjon elnöki tisztéről. A lemondást egy viharos közgyűlésen tudomásul vették. Akkor azt hitték, hogy a szociológusok fiatal társasága nekiláthat a munkának. Az ötödik kerületi előjáróság azonban váratlanul vizsgálatot indított a Társaság ellen. Raisz helyettes előjáró tegnap megjelent a Társaság helyiségében és így szólott: — Vizsgálat van elrendelve a Társadalomtudományi Társaság ellen.

(akárcsak a Földön pl. a jószívorsjegyek) nálunk tartozkodott. Talán el is pusztult volna, ha látogatónk meg nem gyógyítja. Szivardoboz nagyságu csomagjából valami port vett elő, a melytől a beteg azonnal meggyógyult. Ebben a dologban az a csodálatos, hogy ez a szer mindenféle betegséget egyaránt gyógyít. A neve: »khis« tudom szeretne egyik másik orvos kapni belőle egy kis adagot) Itt hagyott nekünk egy adagot, hogy ha akár melyikünk beteg lesz, ezt használja.

Na már megint nem hagynak zavartalanul irni. Nyöszörgést hallok a sátorba. Szegény. Burkus kutyánk nyöszörgög. Annak is valami baja lehet. Lássuk csak mi baja . . .

Beadtam egy adag khist.

. . . Micsoda fölséges látvány. Ha látnák a Földiek.

A messze távolban erős fény mellett egy uszó kis Tündérliget. Változatos szinompájú virágok gondola alakú üvegszerű alkotmányt öveznek körül . . .

. . . Milyen szépen halad előre . . . Mennyi gyönyörűség van ott összehalmazva . . . Erre közelednek . . . Nem . . . Irány változtattak . . . Egy hosszú fény sáv jelzi helyüket csupán . . . Be kár . . .

Egyszer láttam még ilyet. A mult alkalommal, a mi-*lőn* hejyettes inspekciós voltam. Akkor valamennyien csodáltuk e bűnös tümenyt. A marsbeli G. 3760. No. 063. turista világosított föl, hdgy az az uszó Tündérliget a Marsbeli Acaco fejedelem leányának légi bilibongja . . .

Ha nekünk egy ilyen légi bilikonunk volna

Hátha azt a szépséges tündér kisasszonyt meglehetni hódítani . . .

Igen bizony . . . milyen jó volna . . . Oh milyen jó ábrándozni ugy a Föld fénye mellett . . .

Miért nyöszörgög megint Burkus? Megnézem Szerencsés véletlen. Milyen jó, hogy itt niucs szaporított anyakönyvvezetői hivatal, két-szám szaporodás. Burkus három eleven édes kis csöppségnek adott tételt. Az új szülöttek és Burkus a körülményekhez képest jól érzik magukat.

Mihelyt a Marsban levők bazaarkeznak megtartjuk a keresztelőt is.

*

. . . Lemenőben van a Föld. Még pár perc s eltűnik a mi szeretett Földünk. Vajjon gondolnak e mi reánk a mi szeretetjeink? . . . Tündönek-e odahaza a mi sorsunk fölött? . . . Vajjon mikor s minő eredményekkel térünk majd haza? . . . Vajjon . . . vajjn bejutunk e valahogy Acacoba? . . . Ülhetünk-e egy olyan légi billikomba? . . . A kérdések mily végtelen komplikációja áll előttem ki tudja — hdl lesz a vég?

. . . A Föld utolsó sugarával bucsut intett. A csillagok milliárdjai misztikus fényt vetnek asztalomra . . . Az éjszakában annyi mámor s a lélekben annyi óhaj.

Nem látok irni. Majd bővebben. Nem mondok »jó éjszakát« — hanem bele bámulok a fölséges végtelenségbe . . .

Szíves üdvözlettel

Tankréd.

Kérem a pénztárkönyveket. Odaadták neki. A könyvek a legnagyobb rendben voltak vezetve. — Most pedig — szólott a helyettes előljáró — kérem annak a közgyűlésnek a jegyzőkönyvét, amelyen a Kristóffy-ügyet tárgyalták. Ez a jegyzőkönyv nem volt ott a helyiségben. Az előljáró tudomásul vette és eltávozott. A vizsgálatról különben előzőleg már tudomása volt az illetékes faktoroknak, mert dr. Gratz Gusztáv orsz. képviselő, aki a társaság egyik titkára volt, az erről szóló hivatalos iratot is megkapta és átküldte a Társaság vezetőségének.

* **44 hid a Körözsön.** A fekete körözi ármentesítő társulat arra lett kötelezve, hogy a Sebes és Fekete Körözs folyókon 44 drb. jármos fahidat építsen. A hidak közül 40 a Körözsök felett és 4 a Körözsökbe torkoló patakok felé van építve. A hidak fenntartására évenként a társulat tetemes összeget fordít, melynek következtében elhatározta a társulat, hogy a hidak hosszait a lefolyó víz tömegének megfelelően átszámítva — újól megállapítja. E határozatot a kormány hatóság el is fogadta és megengedte, hogy az Alsótörök és Kölesér közti hidak 20 méter, Kölesér és Inánd közti hidak 15 méter és az inándi patak fölötti hidak 6 méter szabad nyílással legyenek átépítve. Most hogy az átépítési munkálatok tartanak, az érdekelt községek és birtokosok kérelemmel járultak a társulathoz, hogy a hidakat úgy építsék, hogy azokon gazdasági gépeket is lehessen szállítani. A társulat a kérelmeket teljesíteni fogja és a 28 hidat vasvázás betonköl készítteti el. Az építési tervezetet az építkezési engedély megadása végett most terjesztették be az alispánhoz.

* **A belényesi képviselőtestület.** Belényesben a közelmúltban tartották meg a képviselőtestületi tagok választását. A megválasztott egyének ellen több odavaló polgárnak volt kifogása. Ezért, de különösen azért mert a választások alatt több szabálytalanság fordult elő, a választást megfelelőbbé tették. A felelősséggel a megyei közigazgatási bizottság a legutóbbi ülésen foglalkozott. A bizottság a felelősségekben felhívott indokokat nem találta olyanoknak, melyek a választás megsemmisítését vonnák magok után és e miatt azt elutasította. Megállapította azonban azt, hogy a választást vezető szolgabíró Tempeleán Dezső annyira törvényellenesen vezette a választást, hogy az megtorlás nélküli nem maradhat. Ennélfogva a bizottság utasította az alispánt, hogy a határozat jogerőre emelkedése után a mulasztást elkövető szolgabíró ellen a kellő intézkedéseket tegye meg.

* **Bérczi Béla ügyei.** Az öngyilkos rendőrtanácsos még mindig beszélt magáról. Kiderül mindjában, hogy az öngyilkosnak éppen nincs politikai háttér és hogy azt tisztán Bérczi magánviszonyai idézték elő. Ezek óta annyira el volt adósodva, hogy fizetéséből nem kapott többet kézhez, mint 138 koronát. Ebből fizetnie kellett: Első elvált feleségének a törvényesen megállapított tartásdíjat 60 koronát, második feleségének 80-at. Ez már maga több volt, mint fölvevett fizetése. Ezenkívül ott volt két fia, akikre szintén kellett költenie. Hogy az adósságok hinájából kitaláljon, mindenféle eszközt megpróbált a szerencsétlen ember. Egy időben a következő apró hirdetés volt olvasható a lapokban:

Vagyonos szülők romlott gyermekeit ellátásba veszi és javításukról gondoskodik előkelő rendőrtisztviselő.

Ez az előkelő rendőrtisztviselő senki más nem volt, mint Bérczi Béla. Ily módon havi 1500—2000 korona jövedelemre tett szert, amit részben adósságai törlesztésére fordított. Mikor azonban második feleségétől is elvált, ez a jövedelmi forrás is megszűnt. Csak Singer Rezső, egy előkelő csehországi gyáros fia maradt nála, aki távolról sem volt nevelt fia, hanem egy ilyen hirdetés útján hozzá adott jól fizetett gyermek. Mikor ezektől a jövedelmek-

től is elesett, más uton próbálta jövedelmét szaporítani. Mint a bünygyi osztály vezetője, egyre utazgatott és ily alkalmakkor tengersok költséget számított föl. Mindentől elesett, mikor a dunai kapitánysághoz helyezték át. Jövője sivár, multja borús. Mit tegyen? A végső elkeseredés fegyvert adott kezébe. Temetése tegnap volt.

* **Biharvámegye közgyűlése.** Biharvámegye törvényhatósága tegnap folytatta a szerdán félben hagyott közgyűlést. Ősi szokás már az a vármegyén, hogy a közgyűlés első napján a legérdekesebb tárgyakat letárgyalják és a második napon, amikor igen sok közérdekű tárgy vár megszavazás, vagy elutasításra, a tisztikaron kívül alig van egy-két bizottsági tag jelen. Így volt ez a tegnapi közgyűlésen is. A kilenc órákor megnyitott gyűlés tíz órákor már véget is ért. A tegnapi napról fennmaradt ügyeket egymásután morzsolták le az illetékes előadók. A közgyűlés a szakosztályok véleményét fogadta el a legtöbb ügyben.

* **Az árvák pénze.** Az árva pénzek kiutalása, ha esetleg gyorsan is eszközöltetik az árvaszékek által, annak kifizetése még egyszer olyan akadályokba ütközik, mint a kiutalás. Ez akadályok közé tartozik például az, hogy az adóhivatalok postán küldik a kiutalt pénzt az illetőnek és ha az illetőt nem találják, vissza származtatják az összeget. Ez természetesen a magán fél hibájából származik. Most az ilyen hátrányok elkerülésére tervezetben dolgoznak, mely a közeljövőben alkalmaztatni is fog. Az árva pénzek kezelésének egyik hosszadalmassága az is, hogy mikor a pénzt az adóhivatalokba beküldik, a posta bizonyos kézbesítési díjat kér, amelyet a kezelő tisztviselő nem hajlandó a sajátjából fizetni és így a pénz vándorol egyik féltől vagy hivatalból a másikhoz. Az ilyen eset természetesen az ügykezelés pontos menetét hátráltatják. A belügyminiszter most körrendeletet küldött az árvaszékekhez, hogy az adóhivatalok részére az árva pénz kiváltásához szükséges összeget utaljon ki, nehogy a kiváltásoknál ismételtlen forduljanak elő hasonló esetek.

* **A gyantai orvoslak.** Gyanta községében a községháza és az orvos lakása egy fedél alatt van. Ez természetesen igen hátrányos, mivel a községházán köztudomású, hogy általános lárma és zaj van, az orvos hivatalához pedig csendes zavartalan helyiség szükséges, mert például egy szivdobogásban szenvedő egyén szívveréseit, erős lódobogás vagy az árverelő dob, telefon csengő zajában még a legjobb halló érzékkel rendelkező orvos sem tudja megvizsgálni. Eltekintve ettől és a hasonló esetektől, az orvoslaknak a városházánál való elhelyezése igen szerencsétlen dolog. A városházán állandóan sok ember megfordul és az orvost felkereső betegek lehetnek ragályos betegek is, akik a községházán több emberrel találkozáva a fertőző bacillusokat közvetítik. Most dr. Tom Béla körorvos kérte a képviselő testületet, hogy a lakását a jegyzői lakkkal cseréljék fel, mely teljesen külön álló. A képviselő testület a kérelmet elég indokoltan találta, azonban nem teljesítette. A körorvos az elutasító határozatot megfellebbezte, mely most érkezett meg az alispánhoz.

* **Megszüntetett csendőrkülönítmény.** A fürdőszézon végével egymásután vonják be a csendőrszárnyparancsnokságok a különítményeket. Legutóbb a Szent-László és Félix fürdő területén szüntették be a csendőrkülönítményt. A különítmény szeptember 14 én vonult be a fürdőkből rendes állomására.

* **Rejtélyes gyilkosság Nagykörösn.** A nagykörösi mult heti rablógyilkosságról a következő részleteket jelentik: Zádor József a meggyilkolt áldozat már a mult szerdán eltűnt hazulról. Keresték mindenütt, de nem akadtak rá, kutatás közben az istállóba is elvetődtek, hol a jászol alatt, mintegy félméternyire a föld alatt elásva találták meg. Fejét valószínűleg fejszecsapásokkal valósággal összezúzták és testét kegyetlenül összeverték gyil-

kosai. Ugy látszik a gyilkosságot többen követték el és kétségtelen, hogy a tanyabeliek közül. A nyomozást minden irányban megindították és mint értesülünk, már a tettesek nyomában is van a rendőrség.

* **Óriási zivatar.** Tegnap délután 2 óra tájban óriási, felhőszakadáshoz hasonló, nyári zivatar vonult át városunkon. Délről jött rémes villámlások között a sötét felhős pár perc múlva kitört a zivatar. Aki csak tudott, menekült fedett helyre a zápor elől. Mintha csak dézsából öntötték volna, úgy ömlött a víz, elárasztván az utcákat. A Főutca aszfaltján sok helyen bokáig érő víz folyt, mert a csatornaszemek nem bírták befogadni az óriási víztömeget. Különösen a Párispatak-híd környékén gyülemlt fel a víz annyira, hogy a közközháztól a pénzügyi palotáig mint egy hatalmas tóban, állott a 10—15 centiméter mély víz s a gyalogközlekedést sokáig gátolta. A csatornaszemek bedugultak s nem volt a víznek lefolyása. Mint halljuk, az óriási zápor a szőlőkben tetemes kárt tett.

* **A sima száju szódavizes palackok.** Dr. Möricz Ernő megyei főorvos vizsgálatot tartott a megye területén és a többek között megvizsgálta a korcsmákat is. Vizsgálata alatt rájött, hogy a vidéki vendéglőkben még mindig alkalmazzák a sima száju szódavizes üvegeket. Ezek az üvegek igen alkalmasak több szennyes dolog elvégzésére, melynek következtében fertőző betegségeket közvetítenek tudtokon kívül az árusítók. A főorvos erről jelentést tett az alispánnak, aki rendeletet küldött minden főszolgabírónak, hogy járassuk területén a sima száju szódavizes palackok használatát tiltsák be és helyettük a már használatban lévő ormányos száju szódavizes üvegeket használják.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk özv. Budó Mironné 80 éves matróna szerdán délután hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult temetése ma délután 3 órakor lesz az uri-utcai 52. számú gyászos háztól. Az elhunytat számos rokon gyászolja.

* **Az elhagyott bosszúja.** Nagy Bálint honvéd tizedes már régebben boldogította szerelmével Sági Róza szakácsnét, aki éppen nem fukarkodott, hogy kegyeivel minél jobban kitüntesse a hadfit. Az utóbbi időben azonban szíve nagy bánatára azt tapasztalta a déli konyhahölgy, hogy bájai és a vacsorára juttatott libacombok már nem bírnak olyan vonzerővel vitézére, aki mindritkábban keresi fel őt. A zöldszemű szörnyeteg tanyát ütött kedveséért erősen dobogó keblében s kereste az alkalmat, hogy a tizedes hűtlenségéről meggyőződjék. A mult napok egyikén, mosogatás után ellátogatott a kocsikorzóra s a kiállításához vezető uton találta szíve bálványát egy cingár szobacucussal. A tegnap déli vihar tavaszi fuvalom ahhoz képest, amilyen vihar dult keblében. Csak a bosszuért vágyott. Szerdán este ült ennek is az órája. Megleste tőle elpártolt kedvesét s egy alkalmas pillanatban zsirosszódával és paprikával kevert forróvízzel leöntötte, s mint aki jól végezte dolgát, elment más szeretőt keresni. A súlyosan sérült tizedest beszállították a helyőrségi kórházba, a leány ellen megindították az eljárást.

* **A kolozsvári süketnémák intézete.** Kolozsvár város tanácsa tegnap megküldte az otáni országos süketnémák intézetének évi jelentését. Az intézet megalapításához a város is hozzá járult annak idején és egy 6000 koronás alapítványt tett, melyre ez ideig 2617 kor. és 08 fillért be is fizetett. Most az igazgatóság kéri a várost, hogy a 906. évre esedékes 400 korona alapítványi részt küldje meg.

* **Természeti csapások.** A központi statisztikai hivatal köriratot intézett minden hatósághoz, hogy a hatóság területén ez évben előfordult oly természeti csapásokat, melyek az

egész évi termést elpusztították. Irják össze és azt szeptember 25-ig küldjék fel a fenti hivatalnak. A kimutatás összeállításával városunkban Vindisch Márton városi majoros lett megbízva, aki a kimutatást tegnap terjesztette be a polgármesterhez. A kimutatás szerint ez évben városunk határát elkerülték a természeti csapások. Nincs olyan terület városunk környékén, melyet a jég vagy más csapás teljesen tönkretett volna.

* Tollfosztó üzlet a város közepén.

Egy élelmes nagyváradi ember Kapucinus-utcán egy nyilvános tollfosztó üzletet akart berendezni, ahova a leölt állatokat hordják, hogy ott a tollat leszedjék róla. A szomszédok azonban titakoztak ez ellen s most a vállalkozó szellemű ember a gör. keleti holdas templom mellett levő Wohl-féle házban akarja felállítani telepét, amelynek közvetlen szomszédságában iskola van. Az ily telepek nem valók a városban, mert nemcsak tűzveszélyesek nagy mértékben, hanem a közegészségre is ártalmasak s ezért csodálkozunk, hogy a hatóság ilyen exponált helyen engedélyezi annak felállítását. Másutt a város végén van az ilyeneknek a helyük. A városháza modern szellemei mindenképpen világvárossá akarnak tenni Nagyváradot, de a közegészséggel és közbiztonsággal keveset gondolnak. Vagy nem volt elég a bűrszárítóknaál követett protekcióból, amelyeket azután nem volt a városnak hatalma megszüntetni. Így azután dobálhatjuk ki a száz ezreket, hogy modern város legyen Nagyvárad.

* **Rejtélyes gyilkosság.** Titokzatos ügyben nyomoz most a margittai csendőrség. Terebes községben tegnap reggel egy szántóföldön átlőtt szívvél halva találták Tóth Virág terebesi asszonyt. Az esetről azonnal jelentést tettek az illetékes margittai csendőrségnek, mely a nyomozati eljárást azonnal megindította. A hatósági közegek a megtartott vizsgálat során megállapították, hogy az asszonyt szembe lőtték le. A tettest a legerősebb kutatások után sem tudták még ez ideig kideríteni.

TÁVIRATOK.

400 ezer lira kártérítés.

Zágráb, szept. 20. A Corriera della Sera a minap azt a hirt közölte, hogy Tittoni a magyar osztrák külügyi kormánytól 400 ezer lira kártérítést követel azokért a károkért, melyeket az olasz alattvalók Fiumében és Surákban szenvedtek. A zágrábi lapok szemérmetlennek mondják ezt a követelést, mert a kár alig 5000 korona.

Kubai felkelés.

London, szept. 20. New-Yorkból jelentik: Az Egyesült Államok kormányának megbízottjai megérkeztek Havannába, megállapodtak, hogy a feltételek diktálásának joga nem Palmát, hanem a fölkelőket illetik. Megállapították továbbá, hogy a fölkelők tiszter akkora hadsereggel rendelkeznek, mint a kormány. A kormány elhatározta, hogy inkább elfogadja az Egyesült államok intervencióját, sem hogy hivataláról lemondjon. A fölkelők kijelentették, hogy ha az Egyesült államok kormánya Palmát meg akarja tartani állásában, akkor éppen úgy fognak tovább harcolni, mint annak idején Spanyolország ellen.

Vasuti szerencsétlenség.

London, szept. 20. A skótszági express vonat éjjel tájban Graham közelében kisiklott és meggyuladt. Reggeli 3 óráig 10 utast szedtek ki a romok közül, kik közül négyen meghaltak. Attól félnek, hogy nagyon sok ember

pusztult el, mert a vonat tömve volt utasokkal.

Az orosz forrongás.

Budapest, szept. 20. Pétervárról jelentik, azokról az okokról, melyek a cárt arra birták, hogy egyelőre ne utazzék vissza Pétervárra. A rendőrség nagy palota összeesküvést fedezett fel. A forradalmárok a péterhofi palota hivatalnokai közül többeket megvesztegettek és rábírták arra, hogy a császári családot a Péterhofba való visszaérkezésük alkalmával meggyilkolják. Az összeesküvést múlt vasárnap fedezték fel s ez az oka, hogy a cár még nem utazott vissza Péterhofba. Az összeesküvők közt van két lakáj és egy magas állású tiszt is, aki Trepov bizalmas embere volt. Az összeesküvők már többször terveztek támadást a Péterhofi palota ellen, de Trepov idejekorán meghusítottta őket. Az összeesküvést egy hüszolga véletlenül fedezte fel. Mind a 6 összeesküvőt letartóztatták.

London, szeptember 20. Pétervárról jelentik: Az orosz nagyhercegek annál a nagy veszedelemnél fogva mely őket fenyegeti sorra elhagyják Oroszországot. Nikolajevics Miklós nagyherceg Baden-Badenbe utazott, fia Alexis nagyherceg e hét végén utazik Biarritzba. Boris nagyherceg uton van Dél-Franciaország felé, Vladimir nagyherceg az egyetlen, aki nem fél ámbar a forradalmárok listájában ő szerepel legelől. A forradalmárok szívesebben ölnék meg őt, mint a cárt.

Pétervár, szeptember 20. Pétervárról jelentik, hogy Trepov temetése tegnap minden zavar nélkül ment végbe. Néhány embert letartóztattak, akik gyanusan viselkedtek. Mintbogy az a hír volt elterjedve, hogy Trepovot megmérgezték, az orvosok beleit is megvizsgálták, de semmi rendellenességet sem találtak.

Budapest, szept. 20. Az orosz forradalmi merényletek újabb áldozatai Nikolajev ezredes, akit Varsóban a Bialka-uton ölték meg, aztán Grigoriev rendőrbiztos és a moszkvai törvényszék ügyésze, kit egy Brodnitzky nevű orosz diák gyilkolt meg.

A francia kulturharc.

Budapest, szept. 20. (Saját tud. táv.) A francia püspökök pásztorlevelét, mint Párisból jelentik, az összes konzervatív lapok egész terjedelemben közölték. A pásztorlevelet a katolikus sajtó élénk meglepedéssel fogadta.

EGYESÜLETEK.

Elnökválasztás a jogakadémián. A fehértollasok elnökjelöltje Fekete Ferenc tegnap mondta el hívei előtt programbeszédét, melyet az akadémiai ifjuság zöme nagy érdeklődéssel és tetszéssel hallgatott meg. Rövid és lendületes beszédben rajzolta meg működése körét, hangsúlyozta a felekezeti és nemzetiségi kérdések teljes mellőzésével a jog és államtudományoknak, szélesebb mederben és nagyobb érdeklődés mellett való művelését, vita estélyek, matinék rendezését, sőt egy oly intézmény felállításának eszméjét vetette fel, melyet a jogakadémiai ifjuság régi időtől fogva nélkülözött: a mensa academica felállításának az eszméjét, mely az ifjuság körében nagy tetszésre talált. Programjában egyéb kisebb dolgokra is kiterjeszkedve nyomatékosan is kifejezést

adott amaz óhajának, hogy ezek megvalósítására minden erejét latba veti, s ezen elvek támogatására hívta fel az ifjuságot, akik a beszéd hatása alatt ezen tervek megvalósításakor szíves-lelélekkel hozzájárultak. A gyűlés Fekete Ferenc elnökjelölt életével ért véget.

Igazságszolgáltatás.

Becsületsértő villanszerelő. Az elmúlt hónapban egy laptársunk nyilítéri rovatában Sándor Nándor villanszerelő igen élesen támadott meg becsületében egy megyei hivatalnokot, Lőrinczy Rezsőt, aki e miatt őt feljelentette a bíróságnál. A bíróság most Sándor ellen becsületsértés vétsége miatt megindította a vizsgálatot.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 17.

Irta: Fergus Hume.

— Angolból. —

Ettől kezdve egész estén át egyébről se beszéltek, mint erről a gyilkosságról, meg a rejtélyről, amely burkolta. S midőn a hölgyek ebéd végeztével kiültek a verandára, a férfiak még akkor is egyre csak ezt tárgyalták. Egyedül Brian nem vett részt a társalgásban, hanem félve huzódva komoran figyelt, szinte meg se kóstolván a borát.

— Csak azon csodálkozom, — mondta Rolleston, — hogy ily sokáig tartott, míg kiderítették a kilétét.

— Ez pedig természetes, — felelte Frettlby: — mert nem rég jött Angliából, ismerősei nem voltak itt s azt hiszem, hogy mi voltunk az egyetlen család, ahová járt.

— Aztán meg, — folytatta Calton, egy fiatal, de zseniális ügyvéd; — ha estély-öltözékben találnak holtan egy fiatal embert, akinek se a fehéreneműjén nincs jelző betű, se a zsebében nincsenek irások, fölötte nehéz kideríteni a kilétét, mert hisz nálunk tíz fiatal ember közül kilenc rendszeren estély öltözékben jár minden éjjel.

— Már az igaz, — hagyta helyben maga Rolleston is, — hogy nem könnyű hivatala van a detektívnek; bizony nem is szeretnék az lenni.

— Sőt ezt mi se szeretnők, — jegyezte meg Frettlby mosolyogva, — mert akkor a bűnösök nagyobb része alighanem szabadon szaladgálna.

— Annyi bizonyos, — folytatta most Calton, az ügyvéd, — hogy a gyilkos roppant ügyes fickó és nehez lesz kézre keríteni.

— Ugyan miért? kétkelkedett Rolleston.

— Azért, mert a gyilkos nem közönséges gonosztevő. Beül a kocsiba, nesztelenül végez áldozatával, aztán kiszáll, a kocsis gyanutlanul utjára ereszti, holott ekkor már Whyte rég halott volt.

— Valóban, bámulatos lelki erő és hidegvér!

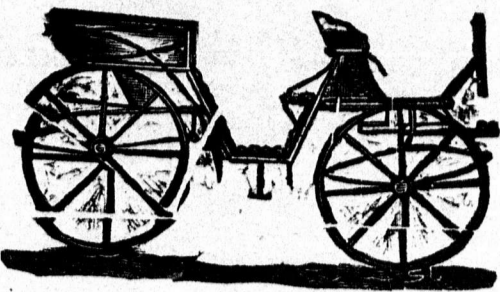
— S aztán, — magyarázta tovább Calton, — visszahajtat a Powlett-utcába, holott föltétlenül bizonyos, hogy nem lakik ott . . .

— És miért nem? — kérdezte Frettlby.

— Azért, mert nem bolond, hogy tulajdon házáig vezesse a nyomot. Az én meggyőződésem az, hogy vargabetűt csinált, mint a róka szokott, midőn az odujához közeledik. Azt hiszem, hogy a Fitzroy-parkon át ment haza, mert alighanem ott lakik valahol. Persze, ez mind csak föltevés, de azt hiszem, nem messze jár a valótól.

Mind helyeselték, mert valóban csakis ez lehetett a menekülés és nyomtalan eltűnés útja

**Villanyerőre berendezett n.-várad
KOCSIGYÁR!**

Hogy Biharvármegye gazdaközönségének kocsis szükségletét kielégíthessük, gyárunkat -

villanyerőre

rendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk hogy képesek vagyunk a legnagyobb megrendeléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktárunk megtekintését **új kocsikból** a nagyközönség figyelmébe ajánljuk mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a **kocsikiállítás** Szilágyi Dezső-utcán rendezzük.

Állandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedeletlen, üveges landauer, landonet, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlaufer kocsikból. Bármilyen fék 12 óra alatt szereltetik.

Mint a **gumi kerekek** helybeli képviselője, azokat részletfizetésre szállítjuk és a tőlünk beszerzett **gumikerekek javítását** díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szatler, fényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rudvasalás gyári árban kaphatók.

Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. **Telefon sz. 445.**

Ugy vidéki, mint helybeli levélmegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánatra **Ingyen** és bérmentve küldünk. **1737**

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

HIRDETÉSEK

jutányos árban felvételnek a

"TISZÁNTÚL"
kiadóhivatalában.

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSÁSÁG
Nagy-Váradon.

Lebonvölt mindenféle bankügylete: u. m. **váltókölsönt nyujt**, jelzálogt kölsönt ad kamat okra, betéteket elfogad-könyvre, 5 % mellett és folyószámlára, valamint folyószámlakölsönöket nyujt

Konvertál kölsönöket előnyös kamatláb mellett, előleget nyujt érték-papirokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet helyisége **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és Szaniszló-u. sarkán Grósz Sándor házában van.

Egy-két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”
Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendü kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

HAAS FÜLÖP és FIAI szőnyeg és butorszövet gyárosok Magyar kir. udvari szállítók.

Nagyvárad, Fő-utca, az új Rimanóczy-palotában.

Biharmegye és Nagyvárad közönségének ajánlja szíves figyelmébe

dusan felszerelt raktárát.

Eredeti keleti szőnyegek nagy választékban a legolcsóbb árakon.

Továbbá minden egyebnemű szőnyegek, futószőnyegek, linoleum kókusz-futók, kókusz-lábtörők, kerevet átv. öök, angora kecskebőrök és erdélyi pokrócok.

PAPIRKÁRPITOK

ugymint: szalon, uri-, ebédlő-, hálószobáknak legújabb stíl szerint. Ágy-, asztal, flanel-, koci- és utazótakarók, függönyök és portierek minden minőségben és árban.

Butorszövetek a legegánsabb, valamint a legegyszerűbb kivitelben. Jutányos árak mellett.

Haas Fülöp és Fiai gyárosok, m. kir. udvari szállítók. Fő-utca. Rimanóczy-palota.

Vallerstein Fülöp Fiai Nagy-Várad Bémer-tér.

Két nagyobb áruaktár megvétele azon kellemes helyzeibe juttatott bennünket, hogy

intézetek és iskolákba jövő fiu és leánygyermeknek szükséglenő mindennemű fehérneműeket, harisnyákat, zsebkendőket, eddig még nem létezett **olcsó szabott árak** mellett szolgálhatunk. Ugyanezen alkalommal értesítjük n. b. vevőinket, hogy

visszamaradt nyári raktárunkat

saját bevásárlási árunkon alul, tehát gyári áron alul elárusítjuk.

Szőnyegek, függönyök, ágy és asztalterítőktől, felhalmozott izléses raktárunk mélyen leszállított árakon.

Asztalneműek és vásznakban a legjobb gyártmány.

Szövetek, diszek, csipkék minden elfogadható árban. — **Confectio** raktáram, különösen közhasználatra való darabok minden versenyt felülmúlnak.

Olcsó, szabott árak minden darabon jelezve és **ezenkívül** még készpénzvásárlásnál

5° árengedmény.

Postai rendeléseknél a meg nem felelő árukért a pénzt visszaadjuk.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Madracok és paplanok mérték szerint.

Nyomatott a Szent László nyomdában Nagyváradon.

Maradékok félárban

Férfiingek és gallérok.

v
o
h
n
ta
r
ó
m

de
ke
M
tő
er
na
sá

ga
be
a
sü
sö
és
list
sül
mé
főa
res
küz

pus
nak

hata
Aus
tudva
érten
ország
da ge
fürgé
N
tegye
győző
pecér
marad
fokoz
ebvad
zeni a
remél
talán
ség is